

EXCURSIE NAAR ELM FARM, BIOLOGISCH ONDERZOEKSCENTRUM

Op 15 en 16 November jl. zijn een aantal duinboeren op pad gegaan naar Engeland. Daar hebben we kennis gemaakt met het fenomeen Agroforestry of, vrij vertaald, boslandbouw. Dit alles in het kader van het project landschapsvoederbomen en met als doel om een aantal deelnemers kennis te laten maken met boslandbouw in de praktijk.

Op de Elm farm, in de buurt van Newbury, zijn we hartelijk ontvangen met een typische engelse lunch. Vervolgens werden we ingewijd in de werkzaamheden van het onderzoekscentrum. Het team van Elfarm werkt aan onderzoek naar vragen uit de biologische landbouwpraktijk. Dit doen ze samen met een groep van ongeveer 300 biologische boeren, de verwerkende sector en een viertal engelse universiteiten. Het doel van deze eerste dag was kennis te maken met agroforestry. Op zich geen nieuw idee maar wel in een modern jasje, aangepast aan de landbouwpraktijk van vandaag.

Vlak bij Elm farm is een proefveld aangelegd bij een veehouder. In het weiland zijn op verschillende manieren en met verschillende boomsoorten lanen aangelegd. Dit met als doel ervaring op te doen met de aanleg van bomenrijen in grasland. In een later stadium worden de gegevens verzameld over productie en de effecten op de bodem. De bomenrijen zijn in het afgelopen voorjaar geplant. Ook in Engeland was het voorjaar droog en dat was te zien aan het resultaat van deze plantactie. Ongeveer 80% van de bomen was dood of bijna. Een goede les. Plant dus niet bij droog weer, tenzij je water kunt geven. Ook het direct in het gras planten, zonder mulschdoek, is geen succes gebleken. Daar was 100% van de geplante bomen dood.

De middag werd afgesloten met een discussierondje en het uitwisselen van ervaringen met bomen op het eigenbedrijf.

Voor de woensdag stond een bezoek aan Wakelyns farm in de buurt van Fressingfield. Dit bedrijf is sinds 1994 bezig met agroforestry. De eigenaar, professor Martin Wolfe heeft zijn werkzame leven gewijd aan plantenveredeling en plantpathologie en na z'n pensioen is hij samen met z'n vrouw gaan boeren op Wakelyns Farm.

Op Wakelyns farm hebben we kennis kunnen maken met boslandbouw in een verder gevorderd stadium.

De boerderij is 22,5 ha groot, kleigrond (30%) op een kalkondergrond. Er worden akkerbouwgewassen, fruit en groenten verbouwd voor de lokale markt. Overige producten zijn houtchips voor de eigen houtkachel en hazelaar voor een lokaal bedrijf dat gevlochten hekwerken maakt

Het systeem is gebaseerd op de combinatie van akkerbouw (1jr. graan, 1 jr aardappelen en 1 jr groenten dicht bij huis), grasklaver (2 jaar) met snelgroeiend hout voor biomassa, fruitbomen en bomen voor kwaliteitshout. Er zijn lanen aangelegd met een bewerkbare tussenruimte van 6, 9, 12 en 18 meter.

Reden van het aanleggen van dit systeem was, onderzoeken of het mogelijk is om een gesloten en robuust landbouw systeem te ontwikkelen. Dit zonder aanvoer van meststoffen, weinig ziekten en plagen door gebruik van een grote diversiteit aan inheemse soorten en variëteiten en het optimaliseren van de inkomsten uit alle bruikbare en verhandelbare producten.

Het idee is, dat de bomen mineralen uit de diepere lagen beschikbaar maken en dat stikstof wordt vastgelegd met de grasklaver. Daarbij veroorzaken de bomen omstandigheden die verspreiding van ziekten en plagen verminderen.

De meegekomen boeren waren allemaal erg onder de indruk van wat ze gehoord en gezien hebben. Met name de combinatie energieteelt en grasklaver werd als positief beoordeeld.

Voor de terugreis kregen we op Wakelyns farm een heerlijke lunchbox mee, gevuld met lokale lekkernijen.

We kunnen terugzien op een zeer leerzame excursie, die veel stof tot nadenken heeft geleverd.

Voor meer info over de bezochte bedrijven:

www.organicresearchcentre.com en www.wakelyns.co.uk